

Zgodnja

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXIII.

V Ljubljani 25. sušca 1880.

List 13.

Izgledi bogoljubnih otrok iz vsih časov kerianstva. II.

Vvod
za drugi del bukvic. *)

Objubil sem bil še dalje nabirati in priobčevati „Izglede bogoljubnih otrok“. Pričujoča knjižica priča, da sem spolnil svojo obljubo. Naj mi bo dovoljeno, tudi le-ta II. del s kratkim vodom priporočiti. Kajti ravno vvod se mi zdi priméren prostor, kjer se z občinstvom nekako bolj prosto, po domače lahko govori. V knjižici sami je vse bolj mladini namenjeno in povedano, na tem mestu pa lahko kaj rečem tudi prijateljem mladine.

Najpred me dolžnost veže, da se priserčno zahvalim vsim blagodušnim mladinoljubom, ki so s priporočilom in naročilom djansko pripomogli, da se je mogel prvi del tako urno oddajati. Čeravno je bilo že pred vse v „Danici“ natisnjeno, mi je ostalo le še kacih 100 istisov.

Če bodo okoliščine vgodne, bom nadaljeval ter še III. zvezek pridjal. K tej vgodnosti pa štejem zlasti tudi pomoč in podporo dosedanjih in prihodnjih prijateljev.

Če tako berilo za mladino priporočam, nikakor nočem s tem reči, da drugačni — ne ravno tako pobožni, a povsem pošteni — spisi ne bi bili dobri in koristni; reči pa sem primoran, da poleg družih poštenih knjig so za kerščansko odgojo silno potrebne in koristne tudi pobožne bukve. Katekizem na treh krajih priporočam tako berilo. Pri drugi cerkveni zapovedi veli ob nedeljah in praznikih „duhovne bukve brati“; za pripravljanje k sv. obhajilu, uči, je poleg družih pobožnosti „že zvečer pred svetim obhajilom treba svete bukve brati in tudi dan svetega obhajila se spodobi (poleg družega) svete bukve brati in svoje misli v Bogu zbrane imeti“.

Res je sicer, da Slovencem v obče ne primanjkuje svetih, pobožnih knjig, vendar za mladino smo pa večkrat v zadregi, kaj bi nasvetovali, da bi spolnili v katekizmu izrečeno željo sv. cerkve. V prvi versti se smé življenje svetnikov in zvestih služabnikov Božjih prištevati takim knjigam. Ker bi pa „življenje svetnikov“, ki je za odraslene obširno popisano, iz znanih

vzrokov mladini ne moglo tolikanj koristiti, zato imam ravno „Izglede bogoljubnih otrok“ v ta namen prav gorko priporočati.

Gledé pisave je pri nas težava, ker nimamo še take razdelitve, kakor pri družih narodih, ki v obilnosti izdajajo berila za nežne otročiče do 6. ali 8. leta, po-tlej posebej za one od 8. do 10., ali od 10. do 12., od 14. do 16. leta in naprej. Meni se je za zdaj potrebnije zdelo ozirati se na nekoliko spodraslo mladino; a modri odgojitelji lahko rabijo knjižico tudi za male otroke, ako jim primérne reči odkazejo, razložijo ali pa po svoje pripovedujejo, kar so préd sami prebrali. Tudi priletnim je tako berilo lahko koristno.

Sploh pa bodi vsim, ki hočejo s to-le knjižico in z enakimi komu kaj koristiti, zelo zelo priporočeno, naj večkrat podučujejo, da duhovne knjige niso, kakor druge posvetne, da bi se hitro in pa vse naenkrat brale; temuč večkrat naj se v njih bere, pa počasi in pazno ter le nekoliko naenkrat, da se more vse na lastno življenje obračati in posnemati. Tako modro branje je kakor pohleven dežek, ki serce omehča in priredi za krepko in obilno dušno rast; urno in poveršeno branje pa je kakor ploha, ki se hitro izlije in odteče pa malo koristi pusti za seboj.

Bog dodeli našemu trudu in prizadevanju svoj ne-beški blagoslov!

V Ljubljani na sv. Jožefa dan 1880.

Od kod so sedanje stiske in nadloge?

(Konec.)

Nadalje uči pastirski list, kako mora kristjan nadloge voljno prenašati; pojasnuje to iz sv. pisma in pre-stopi na to, kako so si mnogi nemara sami zadolžili sedanjo lakoto in pomanjkanje ter pravi: Tolažite se tedaj posebno vi, dragi moji, ki zdaj zavolj draginje in revščine hudo stradate, premišlujte pazljivo svoje obnašanje, in ako v njem kaj krivega in napénega najdete, terdno sklenite vse poravnati in poboljšati z božjo pomočjo. Kadar so bile letine dobre in je dobiček polno izplačal vaš trud, morebiti eden ali drugi izmed vas ni pomislil, da tudi v Egiptu je po sedem rodovitnih letih prišlo sedem nerodovitnih, ni prihranil, kolikor bi bil mogel, da bi iz rodovitne letine imel potrebni živež tudi v nerodovitni, morebiti je obilne pridelke zapravil v požrečnosti, pijanosti, pri igri in kratkočasju, ali pa jih

*) Ta knjižica pride v kratkem na svetlo in se bo dobivala pri g. pisatelju A. Keržiču in v „katoliški bukvarni“, kakor prva in po enaki ceni (30 sold.).

potrosil na nepotrebno ošabno obleko. Oh! koliko denarja se dandanašnji potroša brez prave potrebe! Sedanja mladina opušča nošnjo in navade čistiljivih svojih očakov; vse bi rado po gosposko jedlo in pilo in sladnosti uživalo, vse bi rado gosposko obleko nosilo ne gledé na lastno siromaštvo, ne na prihodnje potrebe. Blagor njemu, ki ga nadloga uči treznosti in varčnosti! — Morebiti so mladenči in dekliči v dobrih letih bili preošabni, lahkomisljeni, terdoglavni, nečimerni, leni, razujzdani. Blagor jim, ako jih nadloga uči čislati one čednosti, s katerimi se kerščanska mladina odlikovati mora; blagor jim, ako se jim priljubi ponižnost in krotkost, rednost in delavnost, pobožnost in čistost. — Starši in gospodarji niso morebiti dosti marali za Boga in Njegovo čast, niso morebiti napeljevali svojih otrok in svoje družine k pobožnosti in rednostnemu življenju. Ako zdaj, ko se v njih hišah nabaja stiska in lakota, zopet mislijo na Boga, svoje podložne napeljujejo k molitvi, službi božji, k sprejemanju ss. zakramentov, blagor jim, ker nadloga jih uči Boga moliti in v strahu božjem živeti. — Nahajajo se tudi ljudje (o da bi jih ne bilo nikjer!), ki gerdo kolnejo Boga in Njegove Svetnike, ki oskrnjujejo nedelje in zapovedane praznike z nepotrebnim delom, s pijančevanjem, grešnimi marnjami in vsakoverstno razujzdanostjo. Blagor jim, ako jih nadloga ukroti in prižene, da bodo za naprej Boga častili in posvečevali Njegove praznike. Marsikateri siromak je bil morebiti nezadovoljen s prejetim darom, nehvaležen in nesramen je morebiti raztresal podarjeno mu milošnjo. Koliko siromakov bi zdaj hvaležnih bilo za mali darček, za skorjico črnega kruha. Zadovoljnost z malim in hvaležnost so lepe kreposti, ktere nas uči nadloga. Nekteri so morebiti zavidni bili premožnejim in bogatim, so morebiti tožili Boga, da ni prav razdelil pozemljanskega blagá. V nadlogah siromaki roke povzdigujejo in prosijo pomoči, premožni pak in bogateji jim solze brišejo s tim, da jim zaželjene pomoči podeljujejo v božjem imenu, in tako se očitao kaže, da so ubogi in bogati vsi skupaj ena božja družina, v kateri eden drugemu pomaga: nadloga uči delavno ljubezen do bližnjega. Pomagajte tedaj ubožnim, kolikor morete; sv. pismo pravi: „Kdor se ubozega usmili, na obresti Gospodu posojuje, in Bog mu bode povernil njegovo dobroto“ (Pregov. 19, 17). V svetem pismu berejo se tudi še te-le pomenljive besede: „Kdor ubogemu krivico dela, njegovega stvarnika zasramuje; hudobni bode zavoljo svoje hudobije zaveržen, pravični pa zaupa tudi še ob svoji smrti“ (Pregov. 14, 31. 32.). Gorje tedaj bode prišlo na neusmiljene oderuhe s kamnitim srcem, ki zatirajo siromake, blagor pak usmiljenim, ker oni bodo pri Bogu usmiljenje dosegli. O da bi pač to vsi prav spoznali, posebno tisti, ki jih zdaj stiska ktera koli si bodi nadloga! Da bi se nad vsimi sp. ljudi milostljivi božji naklepi: „Blagor človeku, ki preterpi skušnjava, ker, skušan popred, bo prejel krono življenja, ktero je Bog obljubil vsim, ki ga ljubijo.“ (Jak. 1, 12.)

Na koncu svojega lista vam naznanujem, kakor v preteklih letih, tudi letos žalostno stanje naše škofije gledé duhovščine. Lani jih je umerlo devet, posvečena pa sta bila le dva. V gorškem semenišču imamo pet bogoslovcev, pet in štirideset naših vstanov pa je v njem praznih. Čedalje hujše stiskajo ljudi po deželi vsakoverstne nadloge, k temu pride pa še za njih tuga in žalost, da tudi v naj večjih praznikih nimajo službe božje in duhovne tolažbe. — Želno pričakovano mladeniško semenišče se ni moglo še ustanoviti, ker se za to še ni dosto denarja nabralo. Dokler ne pomaga Bog in darežljivost pobožnih duš, ne more se družega početi, kakor iz nabrane svote in nje obrestih davati denarno podporo dijakom latinskih šol, od katerih se upati more,

da se bodo posvetili duhovskemu stanu. To leto se taka pomoč daje štirideset in petim mladenčem, ki so se rodili ali v Terstu in njegovi okolici, ali pa v Istri. Mnogi izmed tih so izvrstni dijaki v vsakem obziru. — Nasleduje postna postava.

Protiv kletvin.

„Opazuje se, da od nekega časa ne samo odrašeni ljudje, ampak tudi sami otroci po očitnih mestih, s brez obzirnostjo večkrat v govorjenji izrekujejo najgerje kletve, s katerimi kolnejo Boga, svetnike, grob. kerst itd.

Kakor posamezoim, tako še bolj oblastim in posebno tistim, ki imajo čuti nad izrejo otrok, je sveta dolžnost s vsemi mogočimi sredstvi na to gledati, da se izkorenini ta navada, ktera vsakega razumnega človeka gerdi in ves narod sramoti.

Zarad tega se pozivajo vsa poglavarstva in učitelji ljudskih šol, naj posebej na to prikazen svoje oko obračajo in šolsko mladino o vsaki priložnosti podučujejo, kako gerda je taka kletvica, in vsaki primérlij, ktere ga bi sami vidili ali bi se jim od drugod naznanilo, s naj večjo strogostjo kaznujejo.“

Za ta ukaz hervaške vlade, pišejo v Zagrebu izhajajoče „Pučke Novine“, smo posebno hvaležni visoki kraljevi deželni vladi. Naš narod, žali nam! se šteje med tiste, ki svet govori, da naj huje in naj gerje kolne. Našemu seljaku je prešlo že v navado, da Boga skrunljive kletve izgovarja, kakor nekaj popolno navadnega, kakor da taka bogoakrunska beseda gre med naj navadnije besede, kterih za razgovor potrebuje. Ta gerda navada je že tudi prešla med ženski spol, ter se moramo v resnici sramote stresti, ko slišimo žene, ki so po naturi bolj sramožljive od moških, v svoj navadni razgovor vpletati zoperne izraze in ostudne kletve. Ni čuda, da je ta gerdoba prešla tudi na mladino. Ničesa se mladina bolj ne poprime, kakor slabega, posebno ako to slo vidi pri starših ali starejših ljudeh. Ko smé moj oče in moja mati, pa tudi sosedje, zakaž bi jaz ne smel? Tako utegne misliti deček ali deklica, ktera si še s ro kavom nos briše, ter kakor z nekakošnim ponosom ponema starše in druge ljudi, izgovarjajoč naj ostudnije kletve! Zoperno, pač da, prav ostudno in grozno je slišati v glavnem mestu Zagrebu — vemo da v drugih mestih ni nič bolje — kako majhni in smerkavi pote-puhi, gredoč po ulicah, večkrat pred sprehajajočimi ljudmi, pred mestnimi policiji, Boga, svetnika itd. kolnejo, in da jih nikdo ne posvari zarad tega! Pa kako ga hoče za to posvariti, ko morda sam po stokrat na dan zakolne!

So nekteri, ki pravijo, ne miali se to v resnici, ako kdo iz navade kako ostudno kletvo bersne, in kar ni v resnici in premišljeno storjeno, to ne more biti velik greh. Tako nekteri modrujejo. Ali tem nekterim bi mi z naše strani rekli: „Ko bi kdo takemu modrijanu plunil v obraz ali mu zaušnico pritisnil, ali ga s „figo“ dregnil v nos ali zavpil za njim, da je tolovaj, tat itd., pa bi se potem izgovarjal, da tega ni v resnici mislil, da mu je to prišlo v navado; — no, mi bi radi vidili, kako bi taki „modrijani“ ta izgovor sprejeli? Gotovo bi imel tak človek s sodnijo opraviti, in ta izgovor, da mu je to obnašanje prišlo v navado, bi ga zopora ne obvaroval. Neumno je tedaj, prav neumno, izgovarjati se zavolj tega, da je kdo to iz navade storil, in še bolj neumno je, take Bogu sovražne ljudi zagovarjati.

Druga zapoved božja se glasi: „Ne imenuj po nemarnem božjega imena“. Tedaj, kakor vemo iz kerščanskega nauka, imena Stvarnikovega ne smemo izustiti,

Ko ni s tem sklenjeno spoštovanje do našega vsega-mogočnega in predobrega Očeta. Kako hočemo tedaj zagovarjati človeka, kateri zraven naj gerjih pridevkov ime svojega Boga izgovarja? Namesto da bi se k njemu zatekal, namesto da bi se mu priporočeval in ga molil, pa tako gerdo zlorabi Božje ime! Pa se še čudimo, da nam Bog nesreče pošilja! Čudimo se rajši, ker Gospod Bog s nami še hujše ne dela!

Vsi vemo, kako ostra kazen je namenjena vsim tistim, kateri bi psovali svetnega vladarja ali kakega višjega vladnika; za naj majšo neprimerno besedo, katero rečeš n. pr. sodniku ali očitnemu vladniku, utegneš priti v zapor. Še svojega soseda ali prijatelja ne smeš smirjati ali psovati, — zakaj ako te toži ter pred sodnijo dokaže, da si ga psoval, plačal boš kazen ali boš pa „sedel“.

Ker je tedaj kazen določena za smirjanje proti ljudem, koliko večja in ojačnejša kazen mora biti določena za tiste, kateri se prederznejo kleti svojega Boga, Stvarnika nebes in zemlje! Nikar tedaj ne dražite Gospoda Boga, ker Bog je sicer prizanašljiv, ali maščevanje je poslednjič strašno. Nikar si ne gerdite svojih ust s takimi besedami in ne kličite prekletstva na svoje mlajše! Nikar s takimi besedami ne kužite svojih nedolžnih otrok! Iskoreninite, kjer koli morete, ta greh. Razložite svojim otrokom, da je kletvina velik greh, da ona v človeku ubija vsako čut sramožljivosti, ter da rodi divjo čut, in vselej kader ališite od svojih otrok kako kletev, ako dobro opominovanje ne koristi, vzemite šibo, pa se s njo potrudite iskoreniniti to zlo. Posebno pa tudi vi sami ne izustite nikdar ne najmanje neprimérne besede, še manj pa da bi kleli!

Obiasti bi morale na to gledati po vsih očitnih krajih. Človek, kateri se prederzne na ulici razžaliti Boga in tako očitno slab zgled daje, ter mladino kvari, je vreden (hude) kazni! Zarad tega pozdravljamo ta ukaz vis. kr. deželne vlade s največo zadovoljnostjo ter priporočamo vsem in vsakemu, naj v tem oziru visoki vladi na roko gre, naj pomaga iskoreninjati kletvino iz našega naroda, ktera ga pred drugimi narodi tako ob čast pripravlja in ponižuje.

Vse hvale vreden je ta nauk, ki ga je k vladnemu ukazu zoper kletvinjo spisal gosp. vrednik Tomšič sam. Da bi imela pa lepa beseda več vpeha, bi bilo dobro hervaške male podpirati s kakim djanjem, n. pr. s razširjanjem dela sv. Detinstva, ter bi lahko vsakemu otročiču osprejetji zaterditi, da naj se posebno varuje kletve in tudi druge od tega gnjusnega greha odvrtače.

Ogled po Slovenskem in dopisli.

Iz Ljubljane. (Novi predsednik za Kranjsko.) Z veseljem in dobrim upanjem naznanjamo, da o. kr. predsednik za našo deželo je postal gospod Andrej Vinkler, dvorni svetovalec, državni poslanec za Goriško itd. itd., Slovenc po rodu in po duhu, ki je bil kot cesarski vladnik na Goriškem in Teržaškem povsod močno spoštovan in priljubljen zarad svojega keršanskega, prijaznega in poblevnega obnašanja, in ravno od kmečkih občin voljen v deželni in državni zbor. Sliši se, da saj za en čas pride skorej v Ljubljano. Bog daj svoj obilni blagoslov predsedniku in deželi!

Iz Ljubljane. (Keršansko-katoliško pravoslovje. [Spisal Fr. Kosec, župnik v Truškah.]) Že davno imamo namen o tem delu spregovoriti nekaj več besed, pa odlašalo se nam je od dné do dné. Naj toraj spolnimo svojo dolžnost.

Veseli in hvaležni moramo biti, da se je — bi djal — pot odperla in so se bogoslovne knjige v domačem jeziku jele na svetlo dajati. To je potrebno zlasti danes, ko se tudi ledine družih véd v domačem jeziku obdelujejo. Silo napačno bi bilo torej, ako bi samo polje bogoslovno stalo neobdelovano. Med drugim pa je še posebno potrebno sestavno zloženo pravoslovje, ali nauk o lepem, spodobnem, sploh čednem keršanskem obnašanji, ki naj človeka vodi po poti svetosti, da svoj poslednji namen doseže. Duhovni pastirji naj bolj čutijo, kako kervavo potrebno je podučevanje v tem oziru. Zato nas vselej veseli, kadar moder duhoven pastir spiše kaj enacega za naš narod. Koliko se verta in preiskuje, da bi se ta in ta svetna véda spravila v lep red in se čitateljem priljubila! Ali ni toliko bolj vsega truda vredno, da se taka pridnost obrača v stvarino, ki je pred drugim naj bolj potrebna. Neki učenik zahteva, da precej za male bodi ves poduk strogo umoslovno vreden, kakor neločljiva celota, posebej oziroma na spovedni nauk. *) Koliko bolj še je to potrebno v celem pravoslovnem poslopji, ako ima doželeni sad obroditi. Umoslovni sostav v védah človeka tako rekoč sili k prepričanju. To vidimo tudi celó iz posvetnjaških in veri nasprotnih dél, ktere z videžno resničnim: pa vendar lažnjivimi sostavi išejo čitatelje preslepiti in zapeljati v vsaktere zmote. Koliko veči moč mora imeti še le resnica, ako se uči lepo razversteno ter zistematično. Res je, da imamo katekizme in marsiktere knjige za pravost, to je, za čednostno življenje, na kar merijo tudi vse pridige in keršanski nauki po cerkvah; vendar pravoslovje ima še marsikako posebno prednost, ker tukaj je vse poslopje za čednost skupaj povzeto in lepo zversteno, ter ima posebno moč do uma in serca.

Gospod Koscevo delo je bolj ob kratkem osnovano, pa prav primérno. Beseda je olikana, jasna in lahko umevna. Rabil je pri izdelovanji, kakor pravi v predgovoru, knjige, ktere se morajo naj boljše imenovati, posebno „pravoslovja“ Ern. Müller-ja, Gury-a, dr. Th. Simar-ja, Prunner-ja i. dr. Tvarino je zverstil po Müllerji. Pri nedoločenih rečeh se je ravnal po Alf. Lavvorji in Tomažu Akvinskem. Obširnih razprav se je ogibal ter je skušal v kratkih stavkih razlagati pravila. Vse delo, tudi po zunanjem, je prav prijetno in obsega 264 strani. Pravi pa gosp. pisatelj sam, da marsikdo bi utegnil v knjigi pogrešati to in to, da on ni bogoslovski učenjak, da je kakor dušni pastir pisal v prostih urah, katerih nima v izobilju, in po teh okoliščinah naj se sodi knjiga.

Ne spuščamo se v posameznosti, in v presojevanje obsega, to je reč učenjaških theologov; opomnimo samo to, da pri kakem novem natisu bi bilo želeli, naj bi marsikteri stavki, ki tičejo samo duhovna ali iz družih vzrokov, bili postavljeni v latinščini, kakor v enacih tvarinah imajo navado tudi Nemci in drugi narodi. — Cena je 1 gl. 20 kr. Založnica je tiskarna sv. Mohorja. Bog daj delu obilno razširjenje in velik vspéh za blazenje in boljšanje slovenskega naroda.

Iz Rima, 21. sušca 1880. Piše nam Hartumski apostolski vikar škof Daniel Komboni, ki je zdaj v Rimu, in poterja prejetev 31. pros. poslanih 50 gl. za misijon v Kordofanu, 5 tol. z Gorenjskega za ss. maše itd.

*) Es genügt keineswegs bloss die einzelnen Begriffe nach einander zu erklären, sondern es muss der ganze Unterricht streng logisch geordnet als untrennbares Ganzes dem Kinde entgegentreten. . . Logik ist im Beichtunterrichte nothwendiger, als in akademischen Vorlesungen, weil alles, was nicht logisch ist, gar nicht, nur halb oder nur schwer verstanden wird, auch von denkgeübteren Leuten als unsere sind. („Ambrosius“, Zeitschrift, št. 1. 1880.)

Pripoveduje, da je bil po volji sv. Očeta od prefekta v Propagandi nagloma poklican v Rim, da bode popisal dva nova misijona srednje Afrike, kar mu dela velik trud. Po doveršenem delu, daje upanje, utegne priti tudi v Ljubljano. — V Propagandi je vse živo in goreče za spreobrnjenje Afrike.

Posebno veliko delo imajo zdaj misijonarji v Kordofanu, kjer zidajo cerkev, in pa pri rodovih „Nuba“. Jutrišnji dan (22. sušca), pravi končno, bom imel posebno zaslišanje pri sv. Očetu, in obljubil je tudi za nas prositi apostolskega blagoslova.

Iz Amerike. Wabasha, Min., 1. sušca 1880. (Pircevo djanje.) Hvaljen bodi J. Kr.! Prečastiti gospod! Pirc mortuus. — Té dvě besedi nam je blisk prinesel čez nezmerno morje in dolge in široke amerikanske planjave malo ur po njih smerti. Akoravno smo zaradi visoke starosti ranjcega te žalostne novice vsaki dan pričakovali, nas je vendar grozno užalila. Po dolgem življenji, polnem truda, so tedaj šli v nebеса sad svojih del in križev uživati. Upal sem, da jih bom še vidil prihodnje poletje, ko mislim svojo ljubo domovino obiskati; pa ljubi Bog jih je popred k sebi vzel. Komaj teden pred njih smertjo sva se z mil. vladikom v št. Pavlu o tej zadevi pogovarjala. Rekli so: „O gotovo boste še čast. starčka Pirc vidili, recite jim, da jih serčno ljubim in spoštujem in poljubite jih v mojem imenu.“ Solze so jim oči zalile, ko so te besede govorili, tako so ljubili čast. misijonarja. Vidim v „Zg. Danici“, da so kaj lep pogreb imeli. Tudi tukaj niso bili pozabljeni. Ne samo slovenski duhovni, ampak tudi drugi prijatli ranjcega so za-nje maševali; pri nas smo imeli celó slovesni „Requiem“.

G. Pircevo ime bo ostalo v zgodovini domači in amerikanski, ker veliko dobrega so storili za dušni in telesni prid v svoji domovini in v Ameriki. Ni mi treba pisati, kaj so za ljubo Kranjsko deželo storili, ker to Vam je vsim znano; dovolite mi le nekoliko o njih delih v Ameriki naznaniti. Pravim nekoliko; ker ko bi hotel njih truda polno delavnost skozi 40 lét popisati, bi mógel celo knjigo izdati, za kar pa nimam ne časa, ne zmožnosti. Upam pa, da se bo izurjen slovensk pisatelj našel, ki bo njih življenje popisal, tvarine je dovolj. Koliko so za dušni prid tukaj storili, to je le vsegavednemu Bogu znano in se bo sodnji dan razglasilo, ker bili so vedno vneti za čast Božjo in zveličanje neumerjočih duš. Ne le pri Indijanih, tudi pri belih so neutrudljivo delali. Kamor so prišli, so bili vselej pripravljeni spovedovati, podučevati in posebno pridigovati, bodi si v nemškem, francoskem, indijanskem ali slovenskem jeziku. (Obiskali so včasih tudi slovenske naselnike.) Angleškega jezika niso bili zmožni, kar jih je včasih zelo žalilo, ker niso mogli irakim katoličanom, ki so jih jako ljubili pridigovati. *) Videli so, da Irci med vsimi katoličani duhovna naj bolj bogajo in spoštujejo, ter si v posebno čast štejejo, duhovnu postreči. Zarad tega so jih g. Pirc kaj radi imeli. Vsako priložnost so porabili, kaj dobrega storiti. Vstanovili so neko bratovščino, ter so na vse kraje prijateljem pisali, da naj se vpišejo, kjer koli so s kakim protestantom, ali zanikarnim katoličanom skupaj prišli, ki jih je prijazno sprejel, ga gotovo brez opominovanja zapustili niso, malo prijaznih, pa tehtnih besed so rekli, ter ako mogoče kako dobro knjigo mu podelili. Tako so delali po svetu sv. Pavla: „Oznanuj besedo, ne jenjaj, bodi si priložno ali nepriložno“ (II. Tim. 4—2).

*) Pesem o njih življenji, ki so jo blezo sami zložili v 6—8 jezicah, je tudi v angleščini; morebiti da so jo nekoliko lomili, kaj-li?

Posebno veselje so imeli z otroci in mladino sploh. Ko so pri meni več tednov bivali, so večkrat v šolo šli, ter otroke opominjali, naj lepo čisto in keršansko živé, da bodo kakor angeljci na svetu, in da bodo enkrat gori prišli, kjer so angeljci. Mično je bilo, kako so se veselili, videči mladino pogosto k ss. zakramentom pristopati. Enkrat, ko so sv. Obhajilo med mašo delili in zapazili, da je okoli sedemdeset odrašenih fantov in deklet k mizi Gospodovi pristopilo, kar se zgodi vsako prvo nedeljo v mesecu, *) so se k altarju obrnili tako ginjeni, da so jih solze oblile.

Bili so čast. gospod kaj pobožni, ponižni in do vsacega človeka prijazni. Kadar so popotovali, so skoraj vedno molek v rokah držali, ter rožni venec molili; se vé, da so zraven tudi večkrat zadremali, ker visoka starost jih je omagovala. Povsod, kjer so našli dobre serca ali z otroci skupaj prišli, so jim podobice za spominek delili in njih pomen razlagali. Koliko dobrega so storili za neumerjoče duše, to bodo enkrat pričali nedolžni indijanski otroci, ki so jih pred smertjo kerstili ter jim v nebеса pot odperli; to bodo pričali neverniki, ki so jih k sv. veri spreobrnili, in grešniki, ki so jih na pot sv. pokore klicali.

Gospod Pirc niso samo za dušni prid svojega bližnjega skerbili, ampak tudi za telesni. Želeli so ljudstvo srečno storiti za čas in za večnost. Znane so jim bile nevarnosti katoličanov med neverci in krivoverci, ter so skerbili, da so se katoličani skupaj naseljevali, cerkve in šole si zidali in keršansko živeli po naukih sv. vere. Smé se reči, da so cele kantone s katoličani naselili. Kjer koli so kak lep kraj in dobro zemljo zapazili, so koj po katoliških časniki naselcev povabili, kraj zaznamovali, kje bo mesto vstalo in lesen križ postavili na kakem prijaznem homcu, kjer so v svojem bistrem duhu že lepo cerkev videli, kar se je več del tudi vresničilo. Celi kanton „Stearn“ je naseljen z nemškimi katoličani, ki imajo več lepih mest, krasne cerkve, dobre šole in keršansko življenje naj lepši sad rodi, kakor v naj boljših katoliških deželah. Č. g. Pirc so bili prve naselce tje povabili. Hodili so po tistih krajih, ko še ni bilo družih prebivalcev, kakor indijanski lovci; dolgi in široki travniki, ki še nikoli kose ali pluga niso videli in gojzdi, kjer se glas sekire še ni slišal. Zdaj je pa lepo vse obdelano, vsako oralo zemlje in vsako drevo ima svojega gospodarja. Kjer zdaj naj večje mesto tistega kantona stoji, tam so se bili gospod enkrat v hosti zgubili; kjer se zdaj krasna cerkev vzdiguje, ki je več ko 80 tisuč gl. stala, tam so bili g. Pirc enkrat leseni križ postavili, kakor so mi sami povedali. Ravno to bi se lahko reklo o mestu sv. Jožefa, sv. Jakopa, o Richmondu itd. Se vé, da jih je le malo ljudi, ki na to mislijo, da so g. Pirc kaj k temu pripomogli, da imajo zdaj lepe posestva; vendar le g. Pirc so prvim naselcem pot pokazali. To so storili tudi po družih krajih. Ko sem še v „Belle Prairie“ stanoval, so povabili po časniki nemških katoličanov v „Rich-Prairie“, grozno divji, pa rodovitni kraj. Taka trava je rasla po travnikih, da še s konjem nisem mogel skozi priti. Zdaj je pa že tam velika nemška fara, lepa cerkev, nunski samostan, celó dve kranjski nuni ste tam. Lahko bi še več družih krajev imenoval. G. Pirc so bili še v svoji visoki starosti kaj bistri, ter so dalje v prihodnost vidili, kakor marsikak mlad učenjak, ki se kaj šteje. V Krovingu, ko nas je več skupaj bilo, so enkrat rekli: „Zdaj sem pa zopet lep kraj iztaknil, zemlja dobra, divjašine in rib brez števila. Koj bom pisal v časnike, da naj ljudje pridejo; nič mu ni treba kakor par volov, pluga,

*) Ali ališite, slovenski mladenči?

sekire, puške, ternka in preskerbljen je za prvo leto; potem bo pa že dosti pridelal. Še nekaj, pisal bom mil. škofu, da naj duhovna na „Ottetail-lake“ (tako se kraj imenuje) pošljejo in ljudje bodo kar vreli tje gori.“ Drugi smo se posmehovali in g. Tomazin so celó šaljivo rekli: „Ja, pa naš škof so tako svojeglavni, da nikamor duhovna nočejo poslati, kjer nič ljudi ni.“ Malo nevoljno so odgovorili: „Ljudje bodo že koj prišli, da bodo le vidili, da se bo tudi za njih duše skerbalo.“ Ni bilo osem lét preteklo in že so imeli več majhnih mést okoli tistega jezera, in celó še železnico. Kdo bi bil takrat kaj tacega verjel? Mislili smo, da so le prazne domišljije in sanje bile, kar so čast. starček pripovedovali. Koliko so dobrega storili za naselce, ki imajo zdaj lepe domačije! Ko bi kaki liberalec, ki duhovne sovraži, le deseti del tega storil, to bi bilo pisanja in bahanja! Ali o delih ponižnega ubozega misijonarja svet rad molči. Pa saj niso delali za ta svet, ampak za večnost, kjer, upam, so plačilo že dosegli. Naj omenim še, da svojo knjigo o umni sadjoreji so tudi tukaj izdali v nemškem jeziku, kar tudi za Ameriko ne bo brez koristi.

(Konec sledí.)

Pri sv. Petru v Minnesoti, 27. svečana 1880. (Za + mis. Pirca mertvaško opravilo in njegove zasluge. Ondotni Avstrijanci, Slovenci itd.) Prijatelji in častilci čast. gospoda misijonarja Pirca, ki je ravnokar zapustil ta svet, bodo gotovo veseli slišati, da preblagi mož našega rodú, tudi v daljni Minnesoti, kjer je celih 38 lét tako marljivo deloval, ni pozabljen.

Škofija Št.-Pavelska šteje med svojimi duhovni veliko Avstrijancev, med njimi obilo Slovencev iz Kranjskega. Smem reči, da malokteri teh bi bil kedaj prišel sem, ako bi ne bilo preč. gospoda Pirca. On je pred 15 leti, ko št.-Pavelska škofija še ni bila skoro nič — komaj imela peščico duhovnov, pripeljal sabo, z Evrope se vernivši, č. g. Buha in celo množico bogoslovcev, kateri so kmalo bili posvečeni, in od takas z nepremakljivim pogumom delajo za Božjo slavo in v prid kerščanstva v naši škofiji. Ti so zopet bili vzrok prihoda še več drugim, ki smo za to vsi hvaležni Božji previdnosti, pa tudi nepozabljivemu očetu Pircu. Zarad tega smo tudi vsi tukajšni Avstrijanci z žalostjo sprejeli naznanilo o njegovi smerti, ki ga je č. g. Buh dobil telefonično. Vsak se gotovo spominja ranjcega v molitvi in pri sv. maši. Kako smo se njega spominjali v tukajšni okolici, Ti bočem s tem naznaniti. Včeraj, 26. sveč., je bil god gosp. Aleksandra Bergholda, župnika v bližnjem New Ulmu. On je prišel sem z gospodom Pircem (Štajarec je po rodu), menil je torej, da ne more bolje obhajati svojega goda — ravno petnajstega od kar je duhoven — kakor da povabi bližnje sosede, naj bi ta dan napravili slovesen „Requiem“ za g. Pirca v New Ulmu. Ker smo tako daleč narazen, pač ni bilo mogoče nam vsim sniti se. Došli pa so v New Ulmu razun mene še štirje drugi gospodje — vsi Avstrijanci. Ljudstva se je bilo mnogo zbralo v cerkvi, tem več ker večina sedanjih katoličanov okrog New Ulma je tudi iz Avstrije. Jaz, kot Kranjec, sem imel veliko mašo, asistiral sta kot dijakon in subdijakon g. Köberl (Štajarec) in g. Stecher (Tirolec). Č. gosp. Berghold pa je imel pridigo, v kateri je iskreno popisoval velike zasluge č. g. Pirca za našo škofijo, njegovo delavnost, polno truda, med Indijani, katerih apostelj se po pravici smé imenovati itd. Omenil je dalje, da oče Pirc bo pač kmalo pozabljen med svetom — celó med našimi katoličani, kateri ga morebiti niso sami poznali — toda živel bo v sercih hvaležnih Indijanov, katerim je bil pravi oče, in katerih je stotine poslal pred seboj v svitle nebesa. Poslušavci so bili vsi ginjeni. — Po maši pa smo se sošli

v duhovnišnici, in v šolo se podali, kjer so otroci in množica njegovih prijateljev, primérno čestitali svojemu 15letnemu duhovnemu pastirju, ki je v nekdanj popolnoma nevérnem povsod razvpitem New Ulmu storil tako spremembo, da je zdaj ena naj večih katoliških duhovnij, s farno šolo in kloštrom, v katerem prebiva 10 sester. Za vesilo so mu darovali prekrasno štolo, vse s slatom veseno, ročno delo ondotnih šolskih sester, ktera stane naj manj 40 dolarjev. Zvečer mu je banda napravila serenado. Tako smo preživeli lepi dan, in razšli smo se vsi s veselim prepričanjem, da ko bo č. g. oče Pirc že dolgo trohnel v hladni zemlji, bo delo njegovo živelo in sad rodilo. R. I. P.

Dragi Rok, užalila me je tudi novica o smerti Tvojega č. g. strica. Naznačilo je bilo celó v nemškem katoliškem listu New Yorškem, kateri ga je pohvalil kot „eifriger Priester und Patriot, und bedeutender slovenscher Dichter“!...

Ta mesec sem v prvič spovedoval v slovenskem jeziku. Bil sem v bližnjem kraju, pri 40urni molitvi pomagajoč, in sem se tam soznanil z nekim Kranjcem, ki je ondi čevljarski pomočnik.

Janez Tori.

Z Jezikom grešila — na jeziku tepena!

Majestatem blasphemant. (Jud. 8.)

Dandanes se grozovito greši z jezikom, posebno tudi z zapeljevanjem in pohujševanjem mladine. Bere in sliši se marsikaj tacega v dobi lažnjivega liberalizma. Mladina sama se pritožuje, ne prav redko, da v tej ali tej učilnici se zoper veličanstvo Sinú Božjega samega ali sicer zoper sv. vero bogoskrunsko govori. Majestatem blasphemant! To pa od taci, kateri so pred Bogom in pred ljudmi dolžni in zavezani mladini lepe izglede dajati. Učenik, kateri svojo službo zlorabi, je vreden, da jo zgubi in zarad verskega motenja v preiskavo pride, ker z jezikom greši zoper Boga in zoper ljudi.

Kako pa se take hudobije razuzdanim hudodelnikom utepajo, ima „Bonifacius-Blatt“ v Paderbornu 2. sveč. t. l. svarilen izglede.

V nekem mestu na Nemškem so pred precej leti jezuiti imeli misijon. Katoličanstvu sovražni duh ni mogel pustiti, da bi to zveličansko obhajanje mirno memo šlo. Marsiktera hodnična duša je jezik brusila in svoj strup izlivala po časniških listih. Najhuje pa sta se šopirila dva nasprotnika v brošurah. Eden je bil novak luteranskega pridigarstva in drugi neki učenik na viksi šoli. Ta dva sta stare, že sto- in tisučkrat prezvečene tožbe zoper jezuite pogrevala in z veliko sladnostjo občinstvo z njimi pitala.

Bile so laži pismeno overžene in širokoustneža pošteno ošibana; vendar v nekih krogih je njuno počenjanje bilo všeč in kakor vitezoma se jima je pohvala ploskala. Pa kaj se zgodi?

Pervi, popolnoma nejeverniki, je kmali potem pri slovečem protestanskem tempeljnu dobil prav častno službo z bogatimi nadami za prihodnost. Zakaj bi ne, ker je znal jezuite tako junaško psovati? V tej službi je še enkrat zbudil občno vzgledovanje s prav posebno bogoskrunsko pridigo o sv. Trojici. Bil je govor natisnjen in silno veselje je obudil v njegovem taboru. Kmali potem pa je zbolel. Dobil je raka — in kje? Na jeziku, s katerim je tako neusmiljeno grešil. Zdaj je bilo ob tla z njim in z njegovo slavo. Bil je prisiljen odstopiti — in smert je v kratkem doveršila svoje delo nad mladim bogoskruncem.

Tudi drugi je bil od ljudi povzdignjen in obdarovan: prestopili so vikši stareji njegove tovarše in naredili so tega zanikarneža vodja v neki napravi. Pa kaj mu je to pomagalo? Bil je par lét v tej službi, kar se loti tudi njega rak na jeziku! Ne vém, če še živi, pravi poročevalec, gotovo pa je, da njegova smert je blizu...

Razgled po svetu.

Laške brezbožnosti. Laška vlada, odkar je papeža jetnika storila, kopiči pregrehe na pregrehe. V držav-nem zboru 8. sušca tega leta so se framasoni celó jeli posvetovati, kako bi skovali postavo za razdjanje, raz-terganje, ločenje zakona, ki se vendar nikakor razdjati ne dá, ker je neločljiv. Ubogi Laši po ulicah glavnega mesta za lakoto cepajo, tolovaji posestnike po vsih kra-jih nadlegajo, premnogi umori družine strašijo, potepuhi kralja samega napadajo in prebivalcem bombe nastav-ljajo, rovarji monarhijo iščejo prekučiti; državni četje pa se posvetojejo, kako bi družinsko naj terši véz ter zakon razdjali: ali ni to modrost čez vsako modrost?!

Tudi parski naučni minister Lutz, znani mož so-vražnega kancel-paragrafa, se je jél bolje obnašati do katoličanov, odkar je na Pruskem zloglasni Falk šel za peč in ondi drugi veter piše.

Prusko. Bizmark je boje undan pri kosilu poslan-cev povedal, da obravnave z Rimom dobro napredujejo, in je prepričan, da Rim bode sčasoma prijenjeval (v bistvenih rečeh gotovo ne), čemur se bo od nemške strani z enakim penezom naproti prišlo. Pristavlja pa Bizmark, da to nikakor ne bodo „kanosa-penezi“, ka-koršni se na Nemškem ne kujejo, naj se toraj (prusaki) ne bojé... No, no; to se bo vse še vidilo, kajti malo po „Kanos“ reč že zdaj dahne, kar pa bode sreča za Prusijo samo bolj kakor za papeža; sej znano je, da zares srečne in slavne so kraljestva in cesarstva le, do-kler so z Rimom v edinosti. Vsak previdni vidi, kako se godi vladarjem in narodom odkar je papež jetnik.

Francosko. Judovski in framasonski časniki po vsih deželah vse stikujejo, da bi katoliško duhovstvo sploh v slabo ime pripravili. Sedanjí francoski „freidenkerji“ zato od časa do časa naznanjajo, če je bil kdo ismed duhovstva ali iz cerkvenih redov tožen. V svojih na-snanilih pa se brezvestno sraven še zvičajno lažejo in prisiljujejo, popravkov svojih laži pa ne sprjmejo in tako njih čitatelji ostanejo v zmoti. (Ali ni drugod pri psevdoliberalcih ravno taka?) Nedavno je judovski „Siécle“ tako-le modroval: „Primerite duhovne in re-dovne osebe s zdravniki, advokati in s možmi in še nami meščanstva ali plemstva. Ako potem prečtevi ker-vavih sodb govoré v prid cerkvenih služabnikov, potlej še le imate pravico iz tega sklepati, da so boljši memo nas, in še le s tem bodele imeli dokaz dognán, da gnada ima vspéh.“

„Figaro“ pa, ne bodi len, je iz štatistiških doku-mentov posnel leti 1874 in 1875; od poslednjega n. pr. je pokazal to-le:

Na 15.000 bankirjev in agentov počés pride zato-ženih 130; na 15.000 sodniških oseb 64; na 15.000 zdrav-nikov in ranocelnikov 24; na 15.000 učenjakov 19; na 15.000 umetnikov 14; na 15.000 vradnikov 11; na 15.000 iz duhovstva 1. Če je farizejski „Siécle“ s tim zadovo-ljen ali ne, si je lahko misliti; da bi pa svoje obreko-vanje popravil, je ravno tako malo upati, kakor pri naših lažliberalnih listih. Naše stoletje, pravi „Figaro“ dalje, ne veruje na nič velikega več; samo na eno še veruje, namreč na številke. Naj tedaj té študira in se

uči iz njih ločiti med nasledki resnice in laži.“ Žalostno pa je zares, kakor omenja še poprej, „da ob koncu sto-letja, ki se imenuje bolj razsvitljeno memo prešnjih, je človek prisiljen resnico in to, kar vsako oko vidi, kate-goriško in s številkami braniti, ker ob vsih časih je vendar bila dognana resnica (axiom), da versko čutilo človeka od pregréh in hudobij odvračuje in pri dobri volji ohrani, brezvernost pa ga spridi in spači.“

Posebno snamenito za današnji čas je še to-le: Li-beralni listi terdijo, da hudobije in pregrehe so sad ne-vednosti. Toda kmetiško ljudstvo, pristavlja imenovani list, kakor vsak vé, je manj podučeno, kakor meščansko ljudstvo. In lejte! Meščanskega prebivalstva na Fran-coskem je 12 milijonov, kmetiškega pa 24 milijonov, tedaj polovica več; vendar je število hudodelnikov po deželi enako številu taistih v mestih, ki bi po priméri moralo biti dvakrat toliko.

Tudi še to-le spričuje štatistika: Povsod, kjer po-slanci levičarji imajo največ glasov, je največ zanikar-nosti, pijančevanja in hudobij; — povsod, koder brez-vértstvo in rovarstvo obhaja zmago, je tedaj največ malo-pridnosti in pregrehe... Je li to jasno, kaj?... To je tudi dosti jaseen dokaz, koliko veljá nesmétno vpitje za šletno terganje hlač po šolskih klopéh, da potem kme-tiški otroci skor ne dobijo časa se kmetovanja učiti, ki je vendar bolj potrebno, kakor pa kebroslasje in več enacega.

Francosko in jezuiti. Francosko starašinstvo je prostomišljakom — recimo raji: sužnjomišlja-kom — zaverilo tisto nečloveško postavo, ktera bi jezuite iz učeniških sôb in iz dežele pregnala. Zato pa hlapci prostomišljastva zdaj vse kote pometajo, da bi dobili kje v starih okajenih papirjih kak paragraf, valed kterega bi svojega bližnjega brez nove postave tako terli in teptali, kakor so si namenili. V ta namen na-mérjajo rasloček delati med francoskimi in nefrancoskimi jezuiti. Nefrancoskih bi potem ti „človekoljubi“ ne pre-gnali le samo iz šolskih stanic, ampak tudi iz francoske dežele; francoskim jezuitom pa bi „njihova milost“ pre-milostno dovoliti blagovolila, da smejo na svoji lastni francoski zemlji še sopeti in dihati, vendar pa oropani šolstva, oropani cerkev, v kterih sedaj cerkvene dolž-nosti sveršujejo. In vse to bi vravnalo, sapovedalo, uka-salo ministerstvo za notranjstvo samo s prostim določi-lom, če tudi je ves narod soper to! Ti uboga — ka-toliška Francija! kako si ponižana pod judovskimi in prostomišljajškimi petami!... Med tem se sliši, da so jezuiti sami vse inočetelake ude svojega reda poslali še na tuje — v sramoto francoskim in nefrancoskim „psevdo-humanistom“. Znamenito pa je, da dosihmal gambetisti še niso nobene staroplesnjeve postave našli, po kteri bi smeli jezuite po svoji volji in želji s ko-lesom tretji. Predsednik Freycinet je bil očitno vprašan v sbornici od Kellerja in Jolibois-a zarad tega, pa ni nič povedati vedil. V senatu je 9. sušca celó rekel, da on je nasproten vsaki samosilnosti soper jezuite.

Cvet in sad sveste molitve.

Prošnje.

V bratovsko molitev se priporočujejo: Nevarno bolan mož za zdravje, če je Božja volja. — Dvé bolni hčerki skerbne matere, ktera hoče zahvalo naznaniti, ako ji ljubi Bog milostno ohrani. — Soproga prav serčno v molitev priporoča moža, s prehudo boleznijo obiskovanega. — Hudo bolan župnik.

Bratovske zadeve.

Nameni in priporočevanja pri sv. maši in sploh v molitvi za mesca sušec in mali traven 1880.

I. Glavna namena: Razsvitljenje postavodajalcev in svetovalcev. Ta dan umirajoči.

II. Posebni nameni:

29. Veliki ponedeljek. Sv. Armogast, grof, mučen s tovarši l. 457 pod Genserih-om. Priporoč.: Duhovnija sv. Ilna v Besnici (667 duš), s živimi in mrtvimi. Ubožni in priprosti ljudje. Spreobrnjenje tatov in goljufov.

30. Velikonočni torek. Sv. Kvirin, rimski stotnik pod Adrijanom, muč. Priporoč.: Terboljska srenja M. D. v nebo vzete (498 d.), s živimi in umerlimi. Spreobrnjenje preklinjevalcev. Duše v vicah.

31. Sv. Balbina dev., hči sv. Kvirina (gl. včeraj). Priporoč.: Božja pot sv. Jošta s 307 prebiv. in njihovi umerli. Sad velikonočne spovedi, zlasti pri bivših grešnikih. Ta mesec umerli in sploh duše v vicah.

1. malega travna. Sv. Hugon škof. Priporoč.: Duhovnija Begunjska sv. Udalrika (Urha), s 1564 dušami, in vsi umerli. Stanovitnost velikonočnih spovedovancev. Usmiljenje do grešnikov, molitev za nje.

2. Sv. Frančišk Pavljan, † l. 1507. Priporoč.: Pokorišnica B. M. D. v Begunjah s 240 dušami — za resnično poboljšanje. Zveličavne misli na velikonočne milosti. Spreobrnjenje spertih in sovražnih.

3. Sv. Rihard. Priporoč.: Mestna duhovnija sv. Petra apost. v Radolici s vsimi živimi (1571 d.) in kateri so v vicah. Katoliški mašniki. Spreobrnjenje razkolnih Bulgarov.

4. Bela nedelja. Evang.: Jezus pride pri zapertih vratih (Jan. 20). Sv. Isidor. Priporoč.: Duhovnija sv. Jurja v Gorjah (2380 d.), živi in kar jih je v vicah. Spreobrnjenje nepokornih. Cerkov v Sveti deželi.

Mali traven, april, se imenuje tudi velikonočni mesec, ima 30 dni, in prvi dan je dolg 12 ur 46 min. Solnce izhaja ob 5 in 37 min., zahaja ob 6 in 23 min.

V Inomostu je mesca svečana 4600 novih udov pristopilo v bratovščino. Število vsih je 1.273.660. Vsak mesec se skaže, da se bratovščina N. lj. Gospé presv. Serca dedalje bolj razširja po Avstriji in Nemčiji.

Male duhovne vaje.

1. Čas od velikega petka zvečer do velikonočne nedelje s jutraj si bogoljubni verniki prizadevajo v duhu biti pri J-susu v grobu in pri zapušeni žalostni Materi Božji. Nekteri si teh 40 ur (od 5 popold. vel. petek do svitanja veliko nedelje) med seboj razdelé in vsak po 1 uro ali po pol ure v družbi zapušene Matere Božje moli.

Kdor od 3. ure popoldne vel. petek in do 10. dopoldne velike sonote eno uro ali pol ure moli ali premišluje na čast zapušene žalostne Matere Božje, zadobi popolnoma odpustek, ako je že opravil velikonočno spoved, ali jo bo še le opravil, vendar odpustek zadobi še le po prejetih sakramentih, pri čimur ne sme opustiti molitve za odpustek. Vsaki petek skozi leto se s tisto molitvijo more zadobiti po 300 dni odpusta.

2. O Jezus, zavoljo svoje smerti na križu se usmili ubozih arabov in turkov! Amen.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Manjši blagoslove so 18. t. m. v škofovi kapeli prejeli naslednji gg. bogoslovci: Berce, Nemanid, Šašel, Hönigman, Jaklič in Vavpetič. Poslednji trije so bili vojaki.

Nabirke „Zg. Danice“ za stradajoče na Notranjskem — 652 gold. 69 kr. — smo 23. t. m. oddali v knežješkofovo kancelijo, in bodo milošnje v kratkem od onod poslani dotičnim dekanijam. Med omenjenim zneskom je tudi 4 gl. 80 kr. za pogorelce v Hrenovicah; 3 gl. posebej za strad. Košance, in 7 gold. 6 kr. posebej za stradajoče Postonjskega okraja. Vredništvo.

Č. g. Jož. Marinko, bivši kaplan v Kostanjevici, je 17. t. m. izvrstno opravil poslednjo rigorozno skušnjo iz orientalskih jezikov na graškem vseučilišču, in postal doktor bogoslovja, in gre za zdaj v Cerklje za duh. pomočnika.

Č. g. Jan. Svetina, bivši kaplan v Idriji, je s pohvalo doverjal v Gradcu skušnjo za učiteljstvo v matematiki in fiziki na srednjih šolah.

„Ambrosius, Zeitschrift für die Seelsorge der Jugend.“ Vsak mesec enkrat z mnogo tvarino. V Donauwörth-u. 3 marke na leto. — Ta list bi privoščil vsakemu duhovnu, ne samo zaradi mnogoterih podukov, temuč ker bralca močno budi, da sam premišluje, kako bi se dalo tu in tam pomagati, hudo zavirati in odpravljati, pa dobro razširjati. Naj ložej utegoe biti naročenje n. pr. po „katoliški bukvarni“.

Sv. Birma in cerkveno obiskovanje. Milostlj. gosp. knezo-škof Lavantinski bodo v dekaniji na Dravskem polji naslednje dni tega leta zakrament sv. birmo delili in ob enem cerkveno obiskovanje imeli: 18. aprila v št. Janžu na Dravskem polji; 22. aprila v Framu; 25. apr. v Hočah; 27. apr. v Slivnici pri Mariboru; 2. maja v Cirkovcih; 3. maja na Ptujski gori, in 4. maja pri sv. Lovrencu na Dravskem polji. V dekaniji sv. Jurja na Ščavnici ravno tako od 2. do 8. junija, in v Laški in Saleški dekaniji mesca avgusta t. l.

Postne pridige v stolni cerkvi v Mariboru so imeli: milost. gosp. knezo škof in preč. gg. kanonik Kosar, konzist. svetovalc dr. R. Žuta, in prof. dr. Pajek. Vérni so se teh pridig mnogoštevilno vdeleževali.

Sv. Misijon so oč. oo. Jezuiti obhajali v postnem času v Pišecih, Reichenburgu in pri Materi Božji na Vurbergu (vse 3 fare v lavantinski škofiji).

Duhovski imenik teržaške škofije. *) Ta škofija ima pri stolni cerkvi v Terstu 7 gg. kanonikov (1 izprazen) in 4 častne korarije; pri so-katedralni cerkvi v Kopru pa 5 kanonikov (1 prazen) in 3 častne korarije. V 15 dekanijah ima 92 župnij (20 pr.), 22 kuracij (7 pr.), 50 kaplanij (13 pr.), in 99 kooperatur (36 pr.). Duhovnov v pastirstvu šteje 229, katehetov 18, v družih službah 17, vojaških duhovnov pri mornarstvu 6, penzionistov 41, v višjih študijah 2; tedaj skupno 320 duhovnov. — Redovnih duhovnov ima v 7 samostanih 49, namreč: 7 benediktinov, 3 mehtariste, 18 frančiškanov, 21 kapucinov; laikov je v vsih samostanih 27, klerikov pa 11. Redovnic (benediktinavic) je 27. — Klerikov je v goriškem slemenšču 5, namreč: 1 v I letu, 3 v II, 1 v III, v IV. letu ni nobenega. Umerlo jih je 12 v preteklem letu. Ta škofija ima 312 tisuč katoličanov.

Kdo preganja jezuite in kdo jih časti? „Unione“ v Bolonji piše: V tem ko vlada franco-ko-ga katoliškega

*) Serčna hvala prečast. gosp. pošiljavcu imenika! Vr.

naroda vse počenja, da bi preklicala in pregnala jezuita, je pa vlada angloškega protestanskega naroda jesuitom prijazna in jih časti. Ni davno tega, kar je kraljica angleška, kakor cesarica indijanska, jezuita isvolila za člena cesarskega indijanskega reda, namreč č. o. Lafont-a, ki je rektor v kolegiju sv. Frančiška Ksaverja v Kalkuti.

V posnemanje. Mestno županstvo v Rothweilu (na Virtemberškem) je po dovoljenji kr. višjega vrada policijo zapovedalo, da otroci, ki še niso 14 let stari, morajo po Marijnem zvonjenju zvečer očitne ceste in prostore zapustiti in domú iti. Uporni otroci naklonijo svojim staršem globo 60 mark, ali pa 14 dni zapora.

Oče od lastnega sina keršen. Pri zadnjem posvečevanju duhovnov, katero se je veršilo v burdigalski škofiji na Francoskem, je bil med novo-posvečenci mladenec, rojen v protestantizmu, ki je imel srečo, da je bil od nekega opata, z imenom Flordac, sprejet v katoliško vero. Ta duhoven je novospoobrnjenega fantiča kerstil, mu podelil sv. obhajilo, pospeševal njegove študije in ga slednjič spravil v duhovsko semenišče. Usmiljeni gospod Bog je valed svoje neskončne dobrotljivosti skazal svojemu novemu služabniku sv. Cerkve to posebno milost in veselje, da se je njegov oče spreobrnil h katoliški veri. Kar je pa splošno ginjenost pri celi sorodovini in pri vseh navzočih še bolj povzdignilo, je bilo to: da je oče svojo odpoved in izstop iz krivoverstva ravno na dan nove maše izročil v roke svojega sina novomašnika, kateri je potem očeta kerstil in mu podelil sv. obhajilo. (Protestantje sicer tudi keršujejo otroke, vendar se vselej ni sanesti na njih kerst, in kadar protestant prestopi v katoliško Cerkev, ga velikrat tudi ob enem kerstijo pod pogojo, če uni kerst ni bil prav opravljen.)

Iz Amerike. (Za stradajoče na Istorskem.) Iz Peters-a v Ameriki smo prejeli naslednje pisanje: „Čast. gospod! Po Vaši hvali vredni „Danici“ sem zvedil, da po Istri gospoduje veliko pomanjkanje živeža. Ker sem 16 let živel med tem priprostim pa dobrim ljudstvom, namreč na gimnaziji v Pazinu, in sem le dobro skusil, mielim, da ne bo napak, da valed vabila P. Hugona malo podporo tje odpravim. Pošljem, čast. gospod, pridjani poštni odkaz (post-order) za nekacih 100 gl., — polovico za Istro, drugo polovico pa za sorodne in soverne brate v Bosni. Razdeljenje v Bosni prepušam Vaši previdnosti in dobri volji. Istrijo zadevajoči znesek pa blagovolite poslati P. Hugonu. Sicer ga ne poznam, pa njegovo sočutje za tujo nadlogo in njegovo dobro serce mi je zadosten porok, da bode denar razdelil v resnici potrebnim, ne pa nevrednim...“

St. Peter's, Franklin Co. — Indiana, U. St. America.
P. Leon Osredkar, O. S. F.

Pristavek. To pismo je bilo pisano 25. pros. 1880 in dospelo je kake tri tedne pozneje, pa brez kake mejnice ali denarne nakaznice. To smo precej naznanili pismeno g. misijonarju. 17. t. m. pa nam je došla mejnica od bankirja g. Karola Moormona, poslana iz Brookville-a 28. sveč. t. l. Bila je za 111 gl. 11 kr., od katerih tedaj po malih odbitih stroških pripade polovica za Istro, to je: 55 gl. 40 $\frac{1}{2}$ kr. Vred.

Veselo iz Amerike. Nekaj malo časa je, kar pobožni, čudodelni duhoven č. g. Jan. Bosko v Torinu, pošilja svoje Salezijane v južno Ameriko v misijon. Le tih nekaj je ondotni vikši škof monsig. Aneiras pred nekterimi mesci poslal med Indijane po imenu „Pampas“. In v kratkem so ti misijonarji 1200 Indijanov kerstili. Tudi

č. g. Comples, glavar anglikanskih krivovercev v velikem mestu Limi, je prestopil v katoliško Cerkev.

Škočja Marquette, v kateri je viši pastir naš rojak Vertin, ima 20 000 katoličanov, 20 mašnikov in 27 cerkvá in podružnic. Milg. Vertin je zdaj v 36. letu.

(„Kathol. Miss.“)

Molitev pred branjem. Dodeli nam, o milostni Bog, kar je Tebi všeč, goreče želeči, previdno iskati, resnično spoznati in popolnoma spolnovati, v hvalo in čast Tvojega imena. Amen. (Ta z odpustki obdarovana molitev je tudi prav primerna za učence pred učenjem.)

Poslednje novice. Deržavni poslanci so se razšli na počitnice z zavednostjo, da so saj nekaj storili v ljudski blagor in da bi bili še več, ako bi jih nasprotni življi ne zadrževali. Met tem se zopet govori nekaj o spremembi v ministerstvu ter da Stremajer vendar enkrat že odstopi, ker se želi na desni, in tudi na levi. (Naj poslednji naznanila zopet nasprotno govoré.) Prosimo v teh milostnih dnevih tudi v tem oziru srečnega vstajenja našemu cesarstvu. — Laški ministri, poslanci, politikarji in časnikarji so jeli prijazno govoriti o Avstriji, odkar je le-ta z vojaštvom obsadila meje po nevarnih krajih.

Duhovske spremembe.

V goriški nadškofiji: Č. g. Sim. Gaberšek, proviz. kurat v Ajdovšini, je šel za vikarja v št. Andrej.

Dobrotni darovi.

Za spominek č. g. Pirca misijonarja: Jerica Hribar 5 gold. — Č. g. J. Rozman 2 gl. — Č. g. J. Dolenc 1 gl. — Damijan Brodnik 45 kr. — Neimenovan 3 gl. — Preč. gosp. korar M. Meršol 1 gl. — Pn. g. dr. A. J. 2 gld. — Č. g. J. St. 1 gld. — Č. g. J. P. (obljubljenih) 10 gl. — Marička Brodnik 1 gl.

Za stradajoče na Notranjskem: Iz št. Vida pri Zat. po č. g. župn. M. Kulavica 15 gld. — Iz Borovnice č. g. župn. Ant. Jugovic 8 gld. — Duhovnja Rova po č. g. Al. Staretu 4 gld. — Pn. g. dr. A. J. 3 gld. — Fr. Remškar z Brezovice 1 gl. — Č. g. J. St. 2 gl.

Za stradajoče na Istorskem: Iz Borovnice č. g. župn. A. Jugovic 6 gl. — Duhovnja Rova po č. g. Al. Staretu 3 gl. 50 kr. — Č. g. J. St. 2 gl.

Za pogorelce v Podgori pri Starem tergu: Č. g. J. St. 5 gl. — Pn. g. dr. A. J. 2 gl.

Za Bosno: Duhovnja Rova 2 gl.

Za sv. Očeta: Iz Borovnice č. g. župn. Ant. Jugovic 10 gl. — Duhovnja Rova 1 gl. 50 kr. — Pn. g. dr. A. J. 5 gl. — Neimenovana 1 gl.

Za afriškanski misijon: Duh. Rova 1 gl. — Iz Vodice po č. g. župn. 3 gl.

Za amerišanski misijon: Duh. Rova 1 gl. — Pn. g. dr. A. J. 3 gl.

Za varhe Božjega groba: Duh. Rova 1 gld. — Z Brezovice po č. g. župn. J. Potočniku 3 gl. — Iz frančiškanske fare 9 gl. 50 kr. — Č. g. Jan. Keršič z Jesenic sbirke 3 gl. — Neimenovana 1 gl. — Iz Vodice 4 gl. po č. g. župn.

Za sv. Detinstvo: Iz Borovnice č. g. župn. A. Jugovic 5 gl. — G. J. P. 1 gl. — Neimenovana 1 gl.

Pogovori z gg. dopisovalci.

Preč. g. dek. J. Trobec v Wab.: Preserčna zahvala za lepo sporočilo in popis, s katerim ste vsi domovini vstregli. Ravno tako č. g. J. T. pri sv. Petru v Min. — G. K. v G.: V preobčutne reči se ne kaže spuštati. Pozdrav in hvala.